

Pavel Petržíla: Aspekty dodávek tanků na Ukrajinu

infokuryr.cz/n/2023/02/16/pavel-petrzila-aspekty-dodavek-tanku-na-ukrajinu

kuryr

16. února 2023

V první stati o dodávkách tanků západní provenience jsem se snažil přiblížit, že vychovat tankisty je běh na delší trať. Nyní bych rád poodhalil i technické věci související s nasazením této zbraně. Jeden z dotazů pod prvním článkem byl, zda jsem mohl obsluhovat tři různé typy tanků. Proto na úvod řeknu, že jsem absolvoval PŠ řidič tanku v Martine, kde jsem první jízdy absolvoval na T-34/85, následně prodělal výcvik na T-54 A/M. Po ukončení výcviku jsem byl dislokován v Českém Krumlově, kde jsem nejprve měl tank T-55 OV (odminovací vůz s přídatným „vyorávačem“ min a přívěsem s plastickou trhavinou určeným k vytvoření průchodu minovým polem), následně měl 7 měsíců tzv „provozku“ – u útvarů byli uloženy, s kterými se moc nejezdilo a provozky, které byly určeny k výcviku a byly v neustálém provozu. Posledních půl roku jsem prodělal přeškolení na řidiče T-72. Mimo to jsem prodělal 3x brodění přes řeku Váh a 3x jízdu pod vodou v Boleticích. Toliko na úvod a nyní se vrátím k západním tankům.

Tím stěžejním je asi německý tank Leopard. Pokud je mi známo, jedná se ve všech případech o Leopardy verze 2A4 a 2A6, vyráběné v Německu, Nizozemí, Španělsku, Švýcarsku a částečně v Řecku. Nebudu zde spekulovat o srovnání mezi tankem Leopard 2A6 a modernějšími typy tanků ruské provenience. Pravdou je, že po zkušenostech z Čečenské války došlo v Rusku ke změně koncepce ochrany tanků. Tehdy docházelo ke zničení velkého množství ruských tanků, zejména pak v městské zástavbě, pomocí různých verzí RPG. To znamená zejména skutečnost, že byl důraz kladen na pasivní a aktivní ochranu tanku, zejména pak verzí T-72 a T-80. Nové verze T-90 proryv a T-14 Armata už byly koncepčně řešeny trochu jinak.

Pokud narazíte na jakéhokoliv člověka znalého detailní problematiky tankové techniky, pak by vám nikdy neměl vyprávět o „wunderwaffe“ v jakékoliv podobě. V podstatě jakýkoliv tank má ze zásady čtyři hlavní slabiny – dno korby, vrch věže, motorový prostor a pojezdové ústrojí. Toliko na úvod.

Dno korby je zranitelné protitankovými minami. Je to dáno tím, že nelze donekonečna zvyšovat hmotnost tanku, a proto tato část nemá tak velkou odolnost jako věž a střední a horní část korby. Vrch věže také nedisponuje takovou ochranou, protože jednak je obtížné ji tam připevnit, nachází se tam poklopy velitele a nabíječe a je zde osazena část technických prostředků nutných ke sledování bojiště a vyhledávání cílů. Motorový prostor je zranitelný z důvodu nutnosti chladič motor – tj. přívodu chladného vzduchu. Nachází se tam tzv. žaluzie, které polohováním umožňují snižovat nebo zvyšovat přívod vzduchu. Pojezdové ústrojí je zranitelné velmi snadno jakýmkoliv RPG, minou nebo i nižším kalibrem děla. Jeho poškození sice není fatální pro tank, ale znemožní mu pohyb a následně se může stát snadným cílem pro letectvo, dělostřelectvo nebo jiný tank. Pohon jde přes takzvanou rozetu, což je pohonné ozubené kolo na konci tanku a poškození rozety nebo přetržení pásu znamená konec pohybu.

Zaráží mě jedna věc. Už během 2. světové války měly sovětské tanky širší pásy a tím vysoce převyšovaly německé tanky v průchodnosti terénem. Nyní je to obdobné, Leopardy mají sice o něco vyšší výkon motoru, ale měrná hmotnost na cm² styčné plochy pásu je dvojnásobná proti ruským tankům. To nemá vliv na jízdu po zpevněných cestách, ale významně to zhoršuje pohyb v měkkém terénu s významným vlivem na spotřebu paliva. Stejný problém trápil známé tanky Tiger a Panther. Tyto tanky byly skvělé v obraně, významně pak zaostávaly v útočných schopnostech. Velice podrobně o tom pojednává kniha tankového esa Otto Carius – tiger v bahně. Protože však zatím neexistuje srovnání Leopardů v boji s moderními typy tanků ani jejich odolnost proti moderním typům munice, lze jen obtížně predikovat, jak si na Ukrajině povedou. Sebelepší tank je k ničemu bez dobře vycvičené posádky.

Západní tanky jsou opravdu v našem mainstreamu vychvalované jako téměř „zázračná zbraň“. Ve skutečnosti však zatím ani jeden z nich neprošel válečnou zkušeností, která by byla, byť jen trochu podobná tomu, co se odehrává na Ukrajině. Vždy byli nasazováni v okamžiku, kdy měly USA nebo NATO absolutní kontrolu na nebi. Mluvíme především o válce v Iráku. Protivníkem tak mohly být pouze starší typy sovětských tanků – T-55, T-62 a T-64, T-72 v základní verzi. Ty samozřejmě nedisponují ani vybavením ani municí k ničení tanků Abrams M1A2, které jsou modernější,

s podstatně lepší pasivní i aktivní ochranou a výkonnějším kanónem. Přesto byla většina tanků irácké armády zničena ze vzduchu – především bitevními vrtulníky nebo v nočním boji, kdy Abramsy měli velkou výhodu nočního zaměřovacího systému. V roce 2016 nasadila turecká armáda tanky Leopard 2A4 proti kurdským milicím a militantům z ISIS. Ti nedisponovali těžkými zbraněmi. Přesto se jim podařilo 20 tanků Leopard vyřadit a 8 zcela zničit pomocí starších protitankových ručních systémů ruské výroby 9K135 Kornet (viz snímky).

Tato PTRS se ukázala jako poměrně dobrá a efektivní zbraň. Doloženy jsou dva zničené Abramsy a jeden Bradley v Iráku 2003. Husiové pak tyto PTRS úspěšně používají proti Abramsům M1A2S armády Saudské Arábie. Zdokumentováno je i několik zničených izraelských tanků Merkava z těchto systémů používaných Hizbaláhem. Bavíme se zde o starších systémech, ruská armáda má nadvládu nad nebem, aktivně využívá velmi dobré bitevní vrtulníky Kamov 52 a Kamov 54. Rovněž bude disponovat mnohem modernějšími PTRS a má nespécifikované množství kamikadze dronů Lancet a Shahed. To vše spolu s tanky T-90, jehož verze proryv slíbené západní tanky převyšuje v mnoha ohledech. Ukrajinskou armádu čeká obrovské množství logistických problémů, jejichž řešení si dovedu představit jen velmi obtížně. Podle všeho bude dodáno +- 300 tanků západní provenience. Prvním problémem bude skutečnost, že nebudou dodány najednou, ale během asi 12 měsíců. O 88 Leopardech 1 snad ani nemá smysl hovořit. Tento tank pochází ze 60. let a je beznadějně zastaralý. Ve světě není pro jeho kanóny dostatek munice, protože byl vybaven 105 mm dělem a tato munice se v NATO už 30 let nepoužívá. Olaf Scholz absolvoval v této souvislosti turné po Jižní Americe, právě proto, že tyto tanky má doposud ve výzbroji Brazílie, Ekvádor a Chile. Tyto státy však jakékoliv dodávky do ohniska konfliktu rezolutně odmítli. Tanky Leopard 2A4 jsou opět poměrně staré typy z let 1985-1993 a zásadním problémem je absence náhradních dílů. Ve své podstatě je jejich největší slabinou slabší pohon a absence přídatného

pancéřování. Některé země to řešili vlastním vylepšením, ale v praxi je to problém právě kvůli nárůstu hmotnosti a tím pak zhoršením jízdních vlastností – zejména průchodností terénem. Tyto tanky budou soupeřem modernizovaných ruských T-72 B3/B4 a T-80, které disponují aktivním přídavným pancéřováním. Tanky Leclerc a Challenger přijdou v tak malých množstvích (12 a 14 kusů), že jejich význam je nulový. Leclerc už se patnáct let nevyrábí a jako jediný tank západní provenience má samonabíjecí systém. Používá munici vlastní výroby, NATO munice zatím vyzkoušena nebyla. Asi nejlepšími stroji z hlediska bojové hodnoty by měl být Abrams, jenže... Podle dostupných informací se bude jednat o tanky, které nebudou mít nejmodernější pancéřování z ochuzeného uranu. V podstatě půjde o stejnou verzi, kterou vlastní Saudové.

A tak se nabízí otázka – bude západ schopen dodávat náhradní díly, které nemá? Bude západ schopen dodávat dostatek munice? Bude schopen západ dodávat dostatek paliva, protože spotřeba těchto tanků se v bojových podmínkách pohybuje kolem 10 litrů paliva na kilometr jízdy? Hlaveň se opotřebuje po 50–100 výstřelech v závislosti na typu munice. V závislosti na používání zde mluvíme o desítkách tun maziv a olejů, mluvíme zde i o tom, že byste měl mít na jeden tank vycvičené 2 posádky, mluvíme zde i o tom, že na 5 tanků by měl připadat jeden tank vyprošťovací, mluvíme zde také o tom, že potřebujete kilometry pásů, mluvíme zde i o tom, že každá rota by měla mít četu technického zabezpečení – tj. mechaniků a pojízdných dílen pro bezprostřední servis v bojových podmínkách. To vše v podmínkách kolabujícího energetického systému Ukrajiny ztěžující až znemožňující přepravu z Polska, Slovenska nebo Rumunska na Donbas. Vycvičit 3000 tankistů bude trvat měsíce (mají-li být na bojišti efektivní), vyškolení tisíců lidí údržby... Osobně jsem k tomu značně skeptický, leda že by... Jediným řešením je najít dostatek lidí na Západě, kteří budou ochotni svléknout uniformu a jít jako žoldáci na Ukrajinu. Zkoušeli to v silně rusofobním Polsku a příliš neuspěli. Ale kdo ví...

Základní výcvik ovládání tanku v Bundeswehru trvá 3 měsíce. Další 3 měsíce trvá technický výcvik – údržba pohonného a zbraňových systémů. Velitelem tanku se příslušník německých tankových vojsk stává po 18 měsících v hodnosti nejméně četař.

Abych přiblížil práci jen řidiče, zkuste si představit, že máte auto s manuální převodovkou a dvě páky (rajčáky), kterými ovládáte zatáčení do stran ve dvou poloměrech – 4 metry a 10 metrů. A nyní vám někdo koupí auto, které má automat a volant. Návyky změny ovládání vám budou trvat měsíc, možná déle. A takový je rozdíl mezi T-64 a T-72 s hřebenovým řazením a rajčáky používaných v ukrajinské armádě a mezi Leopardem. V tomto kontextu si prosím představme secvičení posádky jednoho tanku, jednotky o velikosti roty (13 tanků) nebo praporu (42 tanků), a to v součinnosti s motorizovanou pěchotou.

26. listopadu 2022 bylo jednotkám Luganských a Doněckých milicí předáno 200 tanků T-90 proryv 3. K 24.1. 2023 byla PMC Wagner vyzbrojena 207 tanky T-90 proryv 3. 317 tanků T-90 proryv 3 obdržela 1. tanková gardová armáda a centrální vojenský okruh na Donbase – u tohoto údaje není zcela jasné v jaké fázi dodávka je, tedy zdali již byly dodány nebo teprve budou. Všechny ostatní T-90, co ruská měla k zahájení SVO, byly typy 1 a 2. Proryv 3 má vylepšenou reaktivní ochranu, přídatné ochranné pláty motoru a pojezdu, a hlavně novou verzi zaměřovacího systému navádění GLONASS. Tanku také umožňuje střílet z kanonu protitankovou střelou REFLEKTS. Refleks je řízená protitanková střela s laserovým paprskem, kterou lze odpálit z tanku 125 mm s hladkým vývrtem protitankového děla. Je schopná prorazit pancéřování 900 mm na vzdálenost 5 kilometrů.

Ruské protitankové střely Kornet, Vikhr a Ataka, stejně jako 125 mm pancéřové granáty Mango, mohou účinně zničit hlavní bojové tanky německé výroby Leopard 2, které budou dodány na Ukrajinu, řekl plukovník Douglas McGregor.

Nejsem teda zdaleka takovým „expertem“ jako teoretik Lukáš Visingr, kterého můžete znát z mainstreamu. Proto prosím laskavého čtenáře ať kritizuje, doplňuje a diskutuje. Je to jeho právo a já si rád doplním své znalosti. Budu-li vědět, pokusím se odpovědět i na případné dotazy.

Pavel Petržíla

PRÁVO RESPEKT ODBORNOST

Sdílet: